

Ἡ Ἑνωσις καὶ τὰ Προνόμια.

Ἡ σύμφερνε στὸ "Ἔθνος ἔνωσις θρησκευτικὴ μὲ τοὺς δυτικoὺς, ἡ ἔνωσις σκλαβικὴ μὲ τοὺς Τούρκους, εἶναι πρόβλημα ἀπὸ τὰ δυσκολώτερα τῆς Ρωμαϊκῆς ἱστορίας. Ἡ φυσικώτερη ἀπάντησις βέβαια εἶναι πὼς ἡ δευτέρα ἡ ἔνωσις σύμφερνε πῶτερο, ἀφοῦ μὲ τὸν καιρὸ μπορούσε αὐτὴ νὰ τὴν ξεκαθή τὸ ἔθνος. Νὰ ὡς τόσο πού κοντεύουσι πέντε αἰῶνες, καὶ ἀκόμα δὲν τὴν ξετάναξε δλοτέλα ἀπὸ πάνω του. Τί ἔχασε ὁ τόπος μέσα στοὺς πέντε αὐτοὺς αἰῶνες, μὲ χαρτί καὶ μὲ κοντήλι δὲν εἶναι δυνατό νὰ λογαριασθῇ. Μὰ πάλι μήτε μπορεῖ ἡ φαντασία νὰ χαράξῃ τὸ δρόμο πού θὰ παίρναμε ἀνίσως καὶ ρίχταμε τὸ εἶναι μας μέσα στὴ σκούφια τοῦ Πάπα. Ἡ λογικὴ μας παρακινεῖ νὰ πιστέψουμε πὼς θὰ εἴχαμε σήμερα τὴν τύχη καὶ τὴ θέσις τῆς τωρινῆς Ἰταλίας. Τὰ παραδείγματα ὅμως τῶν ὅσοι δικοὶ μας καθολικέψανε δὲ μᾶς ὑποστηρίζουσι τέτοιον συμπέρασμα, ἐπειδὴ ὅσα καὶ ἂν μπορεῖ νῆχουσι αὐτοὶ ἰδιαιτέρως προτερήματα, ἔθνη καὶ ὅμως ἀτομικότητα καὶ δύναμις πολλὴ δὲ φαίνεται νὰ τοὺς ἔμεινε.

Μ' ὅλη μας τὴν προσοχὴ νὰ μὴν παρασπρῶμε ἀπὸ τὴν πρόληψη, νομίζουμε πὼς γιὰ καλὸ μας ἀ-
πότυχε ἐκεῖνη ἡ ἔνωση. Ἄλλο πρῶμα, ἂν οἱ Ἑκ-
κλησιαστικοὶ μας στοχαζόντανε νὰ ξελαρρώσουνε
τὴν Ὁρθοδοξίαν ἀπὸ καλογερικὰ μαζώματα μερικῶν
αἰώνων, καὶ νὰ τὴν ξαναθέσουνε στὴν ἀπλή καὶ γε-
ρὴ βάση τῆς εὐαγγελικῆς ἐποχῆς, ὅπως τοῦ κάκου
γύριψε ὁ Ἰσαυρος νὰ κάμῃ ἄλλοτες, τοῦ κάκου ἀ-
γωνίστηκε κι ὁ Κύριλλος ὁ Δούκαρις νὰ καταφέρει
ἀργότερα. Μιὰ τέτοια πολιτικὴ μπορούσε νὰ μᾶς
δῶσῃ περισσότερη πνευματικὴ ζωή, μπορούσε καὶ νὰ
μᾶς φέρῃ συμμάχους ἀπὸ βορεινότερα μέρη. Συμμά-
χους εἶπαμε, ὄχι βοηθοὺς τῆς ἐλευθέρωσης· καὶ συμ-
μάχους ποὺ δὲ θάχανε συφέρο νάνακατευτοῦνε στὰ
ἐθνικά μας. Ἀν' ὅμως εἶταν τὸ ἔθνος ἑτοιμο γιὰ
τέτοια φωτισμένα μέτρα, θάταν ἑτοιμο καὶ νὰ πο-
λεμήσῃ μονάχο του τοὺς ἐχτροὺς του. Ὡστε ἀνωφέ-
λευτη κι αὐτὴ ἡ συζήτηση (1).

Πρέπει να πάρουμε λοιπόν τὰ πράγματα κατα-

1) Ἐμεῖς μῆτε σήμερα δὲν τὴ νοιώσουμε τὴν ἀνάγκη νὰ γίνη χτήμα τοῦ λαοῦ τὸ Βαγγέλιο, ἀπὸ δὲν εἶναι πέντε χρόνια ποὺ χάλασε ὁ κόσμος στὴν Ἀθήνα, στὴν πιὸ ἀποθηκὴν δηλαδὴ χώρα τῆς Ρωμοσύνης, εἰςτὶνα ἓνα ἀπλοποιησῃ κα' εὐκολύνωιστο Βαγγέλιο.

μῆνο, δὲν ἔχει· ἀκόμα τῇ δυνάμει ἔσο κ' ἂν βλέπει φανερῇ καὶ καθαρῇ τὴν ἀλήθειαν νὰ τὴν ἀγκαλιάσῃ καὶ μ' αὐτὴν θωρακωμένους νὰ κατεβῇ στὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς. Ἡ ἀλήθεια στέκεται πολὺ ὑψηλὰ καὶ γι' αὐτὴν τὴν ἀσπαστὴν ὁ ἄνθρωπος, ἡ κοινωνία, πρέπει πρῶτα νὰ πνίξῃ κάθε ἄλλο αἶσθημα—τὴν πρόληψη, τὸ ψεφτοφιλότιμο, τὸν ἐγωϊσμό, —καὶ νὰ γαυιάσῃ, τὴν ἀφιλοκέρδεια. Ἡ ἀλήθεια ἢ μὲν, πάντα ἀνώτερα ἀπὸ τὸ πάθος, τὴν φευγιά καὶ τὴν κακία καὶ τὴν ἔχτρη π' τῇ ζούλια κ' ἔσαν ἀφ' τῆς βιχαχῆς, μ' αὐτὴ ἀνατραφῇ ἓνας λαὸς δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ τὴν ἀγαπήσῃ. Ἔτσι τὸ ὄραμα τοῦ κ. Ταγκόπουλου ἀνοίγει τὸ δρόμο στὴν ἔθνικὴ ψυχὴ καὶ τὴν ὁδηγᾷ σὲ καινούριους κόσμους. Γιὰ τὸ ὄραμα ἀπὸ εἶχε προφτάσῃ ἡ πρόληψη νὰ τὸ κακοσυστήσῃ ὡς μαλλιαρὸ τάχα ἔργο. Ὅμως ἀπάνω στὴ σκηνὴν στάθηκε μεγαλόπρεπα, γιατί εἶναι ἀξίας ἔργο καὶ ἐνθὺ τὸ χειροκροτοῦσαν οἱ θεαταὶ μὲ ἐνθουσιασμό, ρωτοῦσαν ἀναμεταξύ τους· μὰ ἀπὸ τί εἶναι ἡ μαλλιαρὴ; Τὸ ρῶτημα ἀπὸ ἀποτελεῖ τὴν μελλούμενη νίκη γιὰ τὴ γλώσσα καὶ γιὰ τὴν ἀλήθειαν, καθὼς τὸ στοχάστηκε κ' ὁ συγγραφέας κ. Ταγκόπουλος.

Τὸ θέμα ποὺ διάλεξε ὁ συγγραφέας γιὰ νὰ μᾶς παραστήσῃ τίς ἀτέλειες τῆς φυλῆς μας εἶνε ἡ πολυ-

πῶς ἤρθανε, ἀφοῦ μάλιστα τὸ ἐνωτικό ζήτημα καθαυτὸ ἀνήκει στὰ πρὶν τὴν Ἀλωση, κ' ἡμεῖς ξετάζουμε τὰ κατόπι της.

Είταν παλιό, και κατά τή γνώμη μας τελειω-
μένο τὸ ζήτημα, κι ὅμως ἀνητυχοῦσε ἀκόμα ὁ Μο-
χαμέτης. Δέν τὸν ἀδικοῦμε, μιὰ κ' εἶδεπε τοὺς
χριστιανοὺς νὰ τουρκέβουνε μένοντας ἢ νὰ φραγκέ-
βουνε φεύγοντας. Μποροῦσε ὅμως νὰ τὸ ψυχολογήσῃ
αὐτὸ καλλίτερα. Μποροῦσε νὰ παρατηρήσῃ πὼς τὸ
τούρκεμα καὶ τὸ φράγκεμα τῶν ἀλλαξοπίστων
καὶ τῶ φευγαλάδων ἤρθαν μονάχα τους, πὼς δὲ
μπορούσανε νὰ τὰ πολεμήσουν αὐτά, ἐπειδὴ δὲν ἔ-
μνησκε στὸ χαραχτήρα τους ἀντοχή. Νὰ παραδε-
χτῇ ὅμως καὶ νὰ συστήσῃ ἄξαρνα τὸ ἔθνος νέα
θρησκεία ἐπίσημη, αὐτὸ χρειάζότανε ἡθικὴ δύναμη
κ' ἐνέργεια πού ὁ λαὸς τότες δέν τὴν κατεῖχε. Δέν
τὰ στοχάστηκε αὐτὰ ὁ Μοχαμέτης, καὶ φοβήθηκε.

Ἔστειλε, καὶ μὲ πολὺν κόπον ξηρῶπωσε τὸ Σχα-
λάριο, γνωρισμένο ἀπὸ τὴ γερὴ του ἀντίστασις στοὺς
Αὐτικούς ἄλλοτες, τώρα ὅμως σκλάβο σὲ μεγάλου
Τούρκου μέγαρο, κάπου κοντὰ πρὶν Ἀδριανούπολη.
Τὸν ἔφερε στὰ Βυζαντινὰ τὰ παλάτια, καὶ μόνο
ποῦ δὲν τὸν κήρυξε Βασιλέα. Πρὸ τραγικῆς στ' ἀλ-
θεῖα χειροτονία δὲ μετάνεινε, μήτε πρὸ ταπεινωτικῆς.

Δὲν ξέρω τί λογγῆς ἐντύπωση τοῦς ἔρχεται ὅσοι δι-
βάζουν τίς πανηγυρικές περιγραφές τῆς πατριαρχι-
κῆς ἐκείνης ἐκλογῆς, τὴν τιμὴ ποὺ τοῦκαμε τοῦ
Γεννάδιου ὁ Καταχτητῆς, ὅταν κατέβηκε ὡς τὰ
πρόθυρα τοῦ παλατιοῦ νὰ τὸν προδοῦσῃ, τὸ χρυσό
τὸ δεκανίκι μὲ τὰ περλάντια καὶ μὲ τὰ μαργαριτά-
ρια ποὺ τοῦ χάρισε γιὰ σημάδι τῆς ἐξουσίας τοῦ
πρώτου σκλάβου Πατριάρχῃ, τᾶλολα καὶ τίς εἴλλες
ποὺ τοῦδωσε νὰ καθαλλικέψῃ καὶ νὰ πάῃ στὸ *Ναὸ*
τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων, (ἡ καθαυτὸ ἡ Μητρόπολη,
ἡ Ἀγιά Σοφιά, εἶτανε βέβαια τουρκεμένη), τέλος
τὸ περίφημο τὸ πρῶτο Βεράτι μὲ τὰ *Προνόμια*, ποὺ
τοῦ γράφθηκε γιὰ νὰ γίνῃ κι αὐτὸ ἔγγραφο κι ἀναπό-
δεικτο, ἀφοῦ δὲ σώζεται. Ἐμένα μοῦρχουνται πάν-
τα δάκρια σὰν τὰ συλλογιέμαι αὐτὰ. Ἔτσι, σὰ νὰ
μᾶς ἐπαίρνε γιὰ ζαβοὺς ὁ Μοχαμέτης, καὶ μᾶς κα-
λόπιανε μὲ ψευτοπορφύρες, καθὼς κάנוνε, θαρρῶ,
στὰ Φρενοκομεῖα τοὺς τέτοιους, μὲ σκοπὸ ὅμως φι-
λανθρωπικό, γιὰ νὰ τοὺς γιαιτρέψουνε, κι ὅχι γιὰ
νὰ τοὺς ξεκουτιάνουνε καὶ νὰ τοὺς γελάσουνε ἀργό-
τερα, καθὼς ἐμᾶς οἱ διαδόχοι τοῦ Μοχαμέτη.

(Ἀκολουθεῖ)

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ
ΣΤΟΥΣ ΣΚΛΑΒΩΜΕΝΟΥΣ ΚΑΙ ΣΤΟΥΣ ΕΛΕΥΘΕΡΩΜΕΝΟΥΣ ΕΛΛΗΝΕΣ *

*Ελληνικά χρώματα εἶνε κεῖνα ποῦ χιλιάδες χρό-
νια τώρα τὰ κατοικοῦν καὶ τὰ δουλεύουν Ἕλληνες,
ἐκεῖνα ποῦ μέσα τους εἶνε θαμμένα τὰ κόκκαλα ἀπὸ
χιλιάδες Ἑλληνικὲς γενεές.

Ἡ ἐλευθέρη Ἑλλάδα μέ τὰ νησιά της καὶ τὴν Κρήτην, ἡ Ἥπειρος, ἡ Μακεδονία, ἡ Θράκη, ἓνα μέρος τῆς Μικρασίας καὶ ὅλα τὰ νησιά τοῦ Μαρμαρᾶ καὶ τῆς Ἀσπρῆς Θάλασσης εἰνε ἑλληνικά γῶματα.

Τὰ ἑλληνικὰ τὰ χῶματα τὰ ὀρίζουν ἄλλα οἱ
Ἕλληνες καὶ ἄλλα οἱ Τοῦρκοι.

Οἱ Ἕλληνες ὀρίζουν τὰ λιγώτερα, δηλαδή τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Κρήτη. Καὶ οἱ Τοῦρκοι ὅλα τ' ἄλ-

*) Σημ. τοῦ «Νουμά». «Ἐν μικρῷ φυλλάδιον κυκλοφόρησε τὴν παραμυθίην βδομάδα μὲ τὸν τίτλον αὐτό. Τὸ φυλλάδιον αὐτὸ τὸ ξανατυπώσουμε ἀλλήκαυρον, ἐπειδὴ βαρροῦμε, πῶς πρέπει νὰ μελετηθεῖ ἀπ' ὅλους τοὺς Ῥωμίους.

λα. Μόνο ἡ Σάμο εἶνε μισοκνεξάρτητη. Τὴν Κύπρο
τὴν ὀρίζουν, μαζὺ μὲ τὸν Τοῦρκο οἱ Ἀγγλοι.

Γύρω τριγύρω στα ἑλληνικὰ τὰ χῶματα ζοῦνε
λογεῖς ἄλλα εἶδη.

Καθὼς βλέπετε καὶ στὸ χάρτη, (**) στὰ βορεινὰ κατοικοῦν οἱ Ἀρθανῆτες, οἱ Σέρβοι καὶ οἱ Μαυροβουνιώτες, οἱ Βούλγαροι καὶ οἱ Ῥουμάνοι. Πάνω ἀπὸ τὴ Μικρασία, στὰ βορεινὰ, κατοικοῦν οἱ Ῥῶσοι, ἔπειτα χαμηλότερα οἱ Ἀρμεναῖοι, οἱ Πέρσες καὶ κάτω κάτω οἱ Ἀράβες.

Κοντά στα έλληνικά τὰ χώματα πέρα από τήν Κέρκυρα, κατοικούν οί 'Ιταλοί, στη δική τους τή χειρόνησο.

Λοιπὸν πολλοὶ λαοὶ βρίσκοντα: γύρω μας. Κ' ἐπειδὴ ξέρουν πῶς ἡ Τουρκικὴ γρήγορα θὰ ἀποτρα-

**) Το φυλλάδιο συντροφεύεται κι από ένα χάρτη γεωγραφικό.

τική και πέτυχε με το παραπάνω του γιατί το αίμα του ρωμού είναι ζυμωμένο με την πολιτική και μόνο στον καθαρότητα της πολιτικής ξεχωρίζει περισσότερο ο χαρακτήρας του ρωμού. Κατά τα λόγια του συγγραφέα η πολιτική κατάντησε ή «λυθείς λίθος» που δοκιμάζεται ο χαρακτήρας του ρωμού.

Οἱ ἡθοποιοὶ στὸ ἔργο ἀπὸ πάλαινε πότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη φορὰ μὲ θαυμαστὴ τέχνη τὸ μέρος τοῦς. Ἡ Δις Βάρβα ὡς Ἀστροβυλὰ μὰς ἔδειξε πῶς γρήγορα θὰ γείνη πρώτη γραμμῆς ἀρτίστα. Παρέστησε ὄλο-ζώντανα καὶ μὲ περίσσια λεπτότητα καὶ χάρη τὸν τύπο τῆς σπάνιας ρωμοπούλας ποὺ ἀνατράφηκε μὲ κάπιο Ἰδανικό, ἐννίωσε τὴν ἀλήθεια κι' ἀτρόμητη ἐρ-χεταί, καταπατώντας τὴν πρόβληψη, νὰ στήσῃ τὸ θρό-νο τῆς. Ὁ μπάτσος ποὺ δίνει: στὸ τέλος στὴ Ρωξάνη εἶνε ὁ μελλούμενος θρίαμβος τῆς ἀλήθειας, ὁ ξελεφ-τερωμένος τῆς Ἑλληνικῆς ψυχῆς ἀπὸ τὴν πρόβληψη: εἶνε καθὼς μ' ἓνα λόγον λέει: ὁ συγγραφεύς: τὸ σπᾶ-σιμο τῶν ἀλυσσίδων.

Ὁ Στρωτός πού μέ πολλή φυσικότητα τὸν ζων-
τάνεψεν ὁ κ. Ἐπιτροπάκης εἶπε ὁ μορφωμένος Ρω-
μιοὺς τοῦ ὁποίου ἡ ψυχὴ πετὰ σὲ σπράματα πολὺ πιδ
ἀψηλὰ καὶ ἔχει: μεγάλῃ ἰδανικῇ μὰ πού δὲν ἀργεῖ
κ' ἀφ' αὐτῶν ν' ἀπαρηγορεῖ τὲς ἀρχέως τοῦ καὶ νὰ πάρε

τὸν κατήφορο ἅμα τοῦ δεσπῆ ἢ ἀνάλογη περίστασις, ἢ συναλλαγὴ, τὸ ρουστέφι τότε πνίγουμε καὶ τὸν ἀναγκάζουν ἀπὸ τὸν ἴσως ν' ἀκολουθήσῃ τῇ ρουτίνα. Προσπαθεῖ ἐ καυμένους στῆν ἀρχὴ ν' ἀποφύγῃ ἀπορρίχνοντας τὴν ἄτιμη ἀξίωσιν τῆς Κα Στρατίδαινας μὰ δὲν μπορεῖ ν' ἀντιβῇ βίαν ἄλλῃ πρὸς μεγάλη δύναμις ἐμφανιστῆ, στῆν στρατά τῆς ζωῆς του. Πολὺ καλὰ ὑποκριθῆκε τὸ μέρος τοῦ καὶ κατώρθωσε σύμφωνα πάντα μὲ τὴν περίστασιν νὰ διευθύνῃ τὰς χειρονομίας τοῦ καὶ προσπάντων τῇ καλιὰ τοῦ.

Μὰ καὶ ὁ κ. Δημητράκου ποὺ δὲν ἔπαιξε ἀδέ-
ξα ὡς Στρατῆδης, τὸ ἐνάντιο μάλιστα ἔδειξε μιὰ χα-
ριτωμένη ἀφέλεια καὶ παρουσίαζε ὁλοζώνταντα τὸν
τίμιο καὶ συμπαγῶμένο νοικοκύρη, τὸν ἐλιγαρχὴ ἄ-
θροιστο πού δὲ μπορεῖ νὰ τὸν χαλάσῃ ἢ κακῇ ἐπί-
δρασει τῆς γυναίκας του.

‘Η Κα Κουρη ως Ρωξάνη ήταν πολύ πολύ στο
ρόλο της. Με μεγάλη έμπειξη και τόση παρόστησε την
ελαφρή γυναίκα που δεν τρέφει μέσα της κανένα ιδε-
αϊκό, πίστες άψηλό, μόν’ έμαθε να σέρνει απ’ τη
μύτη των άντρα της σύμφωνα πάντα με το κέφι της
και με τις έρωτοτροπίες της. ‘Η Ρωξάνη παρουσία-
ζε το έναρκαωμα της αιχαριμερής πρόληψης, που άλυ-
σοδέγει κάθε ψηλή και έγγενική ιδέα.

δηγτῇ ἀπὸ τὴν Εὐρώπῃ, ὅλοι αὐτοὶ οἱ γειτονικοὶ μας λαοὶ κυττάζουν ποῖος νὰ πρωταρπάξει τοὺς τόπους, πού, φεύγοντας, θ' ἀφήσουν οἱ Τούρκοι. Καὶ οἱ τόποι αὐτοὶ εἶνε ἡ Ἡπειρο, ἡ Μακεδονία, ἡ Θράκη, ἡ Ἀλβανία καὶ ἡ Παλιὰ Σερβία. Ἀπὸ τοὺς τόπους αὐτοὺς οἱ τρεῖς πρῶτοι, καθὼς τὸ εἶπαμε, εἶνε ἑλληνικοί. Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς γειτόνους μας λοιπὸν ἔχουνε βάλει στὸ μάτι κ' ἑλληνικὰ χρώματα.

Οἱ πιὸ χειρότεροί μας ἔχθροί, δηλαδὴ οἱ πιὸ ἐπικίνδυνοι, εἶνε οἱ Σλάβοι. Καὶ Σλάβοι εἶνε οἱ Ρῶσοι, Σέρβοι, Μαυροβουινῶτες, Βουργάροι καὶ ἄλλοι πού κατοικοῦν μὲς τὴν Αὐστρία. Αὐτοὶ ὅλοι πασκίζουν νὰ μᾶς τυλίξουν ἀπὸ παντοῦ, νὰ μᾶς ῥημάξουν καὶ νὰ μᾶς πνίξουν. Οἱ Ρῶσοι, πού ἔχουν καὶ τὸ μεγαλύτερο σλαβικὸ κράτος, μᾶς ἔχουνε στήσει φανερό πόλεμο. Μὰ καὶ οἱ Αὐστριακοὶ μᾶς κατατρέχουν, πιὸ κρυφὰ καὶ πιὸ ἐπιτήδεια. Καὶ οἱ δύο τοὺς βάζουν τοὺς μικρότερους σλαβικοὺς λαοὺς — πότε τὸν ἓνα, πότε τὸν ἄλλο (δηλαδὴ Σέρβους καὶ Βουλγάρους) — νὰ μᾶς χτυποῦν, νὰ μᾶς βασανίζουν, νὰ μᾶς ἀδυνατίζουν γιὰ ν' ἀρπάξουν εὐκολώτερα, μόλις παρουσιαστῇ περίστασις, τὰ ἑλληνικὰ τὰ χρώματα. Οἱ Αὐστριακοὶ βάζουν καὶ ἄλλους (τοὺς Ἀλβανούς τοὺς Ἑβραίους τοὺς Φραγκολεβαντίνους καὶ τοὺς Ρουμάνους). Οἱ Ρῶσοι πάλι κατεβαίνουν κ' ἀπὸ τὴν Ἀσία γιὰ νὰ μᾶς περικυκλώσουν. Στὸν Ἅγιο Τάφο, στὴν Ἱερουσαλήμ, ἔχουνε στρατόπεδο ἀπὸ καλογέροντας καὶ προσκυνητάδες, καὶ ὅλο κ' ἀγοράζουν τόπους, χτίζουν μοναστήρια καὶ προσκυνηματα. Καὶ ἄλλοι, ὅπου καὶ νῆθρουν ἀγοράζουν τόπους καὶ χτίζουν μοναστήρια, στὸ Ἅγιον Ὄρος, κοντὰ στὴ Θεσσαλονίκη (Μακεδονία), στὸν Ἅγιο Στέφανο κοντὰ στὴν Πόλη (Θράκη), στὸν Τεσμέ κοντὰ στὴ Σμύρνη (Μικρασία). Τί τὰ θέλουν τὰ τόσα μοναστήρια οἱ ἄγιοι τοῦτοι ἄνθρωποι, ὁ Θεὸς τὸ ξέρει. Μὰ πρέπει νὰ τὸ ξέρουμε καὶ μεῖς. Σκοπὸς τῶν Ρώσων εἶνε νὰ πάρουν τὴν Πόλη καὶ τὰ Στενὰ (Βόσπορο καὶ Δαρδανέλλια), νὰ φτάσουν κ' ἀπὸ τὴν Εὐρώπῃ κ' ἀπὸ τὴν Ἀσία ὡς τὴν Ἀσπρὴ Θάλασσα, καὶ νὰ μὴν ἀφήσουν τὸ Ἑλληνικὸ τὸ ἔθνος νὰ μεγαλώσῃ.

Στὴ Μακεδονία καὶ στὴ Θράκη εἶνε βαλμένοι οἱ Βούλγαροι νὰ μᾶς σφάζουν καὶ νὰ μᾶς ῥημάξουν.

Τὰ ἴδια κ' ἡ Κα Πανταζῆ· πέτυχε πολὺ στὸ ρόλο τῆς καὶ πολὺ ἐφχαρίστησε τὸ κοινόν. Ἦταν ὁ τύπος τῆς κοινῆς καὶ συνειδησμένης γυναίκας τῆς ἐποχῆς μας. Βαλτωμένη ὡς τὸ λαϊκὸ μέσ' τὸ βρώμικο τῆς αἰσχροῦς πολιτικῆς βούρκο δὲν ἀφίνει τὸν ἄντρα τῆς, μόνον τὸν ἀναγκάζει νὰ ζητᾷ ρουσαφέτια ὅπως διόλου ἄπρεπα, μόνον καὶ μόνον γιὰ νὰ ἐκανοποιήσῃ τὸ συμφέρο τῆς, χωρὶς καθέλου νὰ λογαριάζῃ ἂν ἡ πράξη αὐτῇ εἶνε μιὰ ἀτιμία, μιὰ κλοπὴ τοῦ δημοσίου· γιὰτὶ δὲν ἐννίωσε ἄκόμα τί εἶν' αὐτὸ τὸ δημόσιο, δὲν κατάλαβε πῶς ὅσο κ' ἂν φαίνεται ἄψυχο εἶνε ὁμῶς σῶμα πλάσμενο μὲ τὴν σάρκα ὅλον ὡς μὲ τὸν συμπολιτὴν μας, τὸ φαντάζεται ὅταν ἓνα μεγάλο καζάνι πιλάφι πού μπορεῖ ὁ κάθε φίλος πού ἀνήκει στὸ κόμμα ν' ἀπλώνῃ τὸ χέρι του!

Ὁ κ. Ἰακωβίδης ὡς ἱσχυριστὴς ἂν καὶ λίγο μόνον φάνηκε στὴ σκηνὴ ἀσύγκριτες πάντα εἶνε, φυσικώτατος, χαριτωμένος, ἀφελέστατος, σωστὸ μπριλάντι τῆς νέας ἑλληνικῆς σκηνῆς· ζωντανέψα τέλεια τὸν τύπο τοῦ πολιτικοῦ τῆς ρουτίνας πού ἂν καὶ νέος κατεβαίνει στὸ πολιτικὸν ἀγῶνα, εἶνε ὁμῶς θωρακωμένος μὲ τὴν πρόληψιν καὶ μὲ σύβολο τὸ ρουσαφέτι. — Ὁ κ. Δελαγιάννης ὡς Ἀγλύκαντος πολὺ ἔμορφα πέτυχε τὸ ρόλο του καὶ καταπῶς ἔγραψε ὁ «Νουμάς» μᾶς παρουσίασε στὴ σκηνὴ ἀπαράλλαχτο τὸ Σιμόπουλο. Μπράβο τοῦς.

Κ.

(Στ' ἄλλο φύλλο τελιώνει)

Σκοτώνουν ἄνθρώπους, καὶν ἀμπέλια, χωράφια, δέντρα, καταστρέφουν ἐκκλησιὰς καὶ σχολεῖα, κάνουνε στάχτη χωρὶς δάκερα. Τώρα, σ' αὐτὰ τὰ μέρη γίνεταί κ' ἓνα ἄλλο κακὸ πού πρέπει κ' αὐτὸ νὰ τὸ ξέρουμε. Ἀπὸ τὰ μέρη τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας οἱ Τούρκοι σιγὰ σιγὰ φεύγουνε κατὰ τὴν Ἀσίαν, γιὰτὶ νοιώθουν πῶς σὲ λίγο δὲ θὰ μείνει πιά ψωμί γι' αὐτοὺς στὴν Εὐρώπῃ. Φεύγοντας, ἀφίνουν τὰ χωράφια καὶ τὰ τοιφλίκια τους, καὶ τὰ παίρνουν οἱ Σλάβοι. Ἀλλά, ἀπὸ τὰ ἴδια μέρη καὶ δικοὶ μας φεύγουνε στὴν ξενιτιά γιὰ νὰ μαζέψουν τοὺς θησαυροὺς τοῦ Κραίου πού θὰ τοὺς βροῦνε τάχα ἐκεῖ, σκορπισμένους στοὺς δρόμους. Τὴ θέσιν λοιπὸν τῶν δικῶν μας πάλι οἱ Σλάβοι τὴν παίρνουν, γιὰ οἱ Ἑβραῖοι· γιὰτὶ καὶ τοῦτοι ἀγοράζουνε μεγάλα τοιφλίκια καὶ φέρνουν Σλάβους χωριάτες νὰ τοὺς τὰ ὀργώσουν. Τὸ κατάλαβε ἡ σλαβικὴ προπαγάνδα καὶ σὺν καλῇ τῆς φάνηκε νὰ κατεβαίνουν Σλάβοι στὰ νότια καὶ νὰ ζυγώνουν στὴν Ἀσπρὴ Θάλασσα, στὴ Θράκη καὶ στὴ Μακεδονία, σὲ τόπους δηλαδὴ ἑλληνικοὺς, καὶ ν' ἀγοράζουνε χτήματα. Αὐτὸς εἶνε μεγάλος κίνδυνος γιὰ τὸ ἔθνος μας, γιὰ ὅσους ἔχουνε μάτια καὶ βλέπουν. Γυρεύουν οἱ Σλάβοι σιγὰ σιγὰ νὰ μᾶς πάρουν τὸ χῶμα.

Στὴν Ἡπειρὸ καὶ στὴ Μακεδονία μνήσκουν καὶ κάμποσοι Ἑλληνόβλαχοι, σκόρπιοι σὲ διάφορες πολιτείας καὶ χωριά. Αὐτοὺς, μὲ τὴν ἀφορμὴν τάχα πῶς εἶνε συγγενεῖς τους, βάλθηκαν οἱ Ρουμάνοι νὰ μᾶς πάρουν καὶ νὰ τοὺς κάμουν Ρουμάνους. Φωνάζουν οἱ κακόμοιροι οἱ Βλάχοι πῶς δὲν εἶνε Ρουμάνοι, πῶς δὲ θέλουν νὰ εἶναι ἄλλο παρὰ Ἑλληνες. Οἱ Ρουμάνοι τίποτε, μὲ τὸ ζόρι θὰ τοὺς κάμουν δικούς τους. Τοὺς Ρουμάνους σ' αὐτὸ τοὺς τὸ πρῶτο τοὺς ὑποστηρίζουν καὶ ἄλλοι, οἱ Γερμανοὶ, οἱ Αὐστριακοὶ καὶ οἱ Τούρκοι, πού γυρεύουν μὲ κάθε τρόπο νὰ μᾶς ἀδυνατίσουν. — Γιὰ τὴν ἴδιαν αἰτία ἔχουνε βάλει οἱ Γερμανο-Αὐστριακοὶ καὶ τοὺς Ἑβραίους νὰ μᾶς χτυποῦν στὴ Μακεδονία. Αὐτοὶ φυσικὰ, ἐμπορικὸς καὶ τραπεζικὸς λαὸς, μᾶς κάνουν συνγωνισμό μὲσα σ' ὅλη τὴν Τουρκίαν. Αὐτοὺς λοιπὸν ἤρυν κ' ἔκαμαν πελάτες τους οἱ Γερμανο-Αὐστριακοὶ γιὰ νὰ διχῶσουν τὸ ἔμπορίον τους καὶ τὰ προϊόντα τους, καὶ σύγκαιρα νὰ μᾶς ἀδυνατίσουν ἑμᾶς.

Στὴν Ἀλβανία κάθονται οἱ Ἀρβανῆτες, συγγενικός μας λαὸς πού ἐχθρεύεται τοὺς Σλάβους. Ὁμῶς κ' αὐτοὺς ἔχουνε οὐρανοῦ οἱ Αὐστριακοὶ ἐναντίον μας, καὶ οἱ Ἰταλοὶ τὸ ἴδιο, γιὰτὶ καὶ οἱ δύο τοὺς γυρεύουν νὰ πάρουν τὴν Ἀρβανιτιά. Μᾶς βάζουν λοιπὸν ζιζάνια καὶ τραγώμαστε μὲ τοὺς Ἀρβανῆτες, τοὺς κολακεύουν αὐτοὺς, τοὺς λέν πῶς εἴμαστε ἔχθροί τους καὶ τοὺς ἀναγκάζουν καὶ μᾶς κυνηγοῦν στὴν Ἡπειρὸ γιὰ νὰ μᾶς ἀδυνατίσουν. Ἀλλὰ τοὺς γέλασαν τοὺς Ἀρβανῆτες πῶς εἴμαστε ἔχθροί τους, πῶς δὲ θέλουμε νὰ προκόψουν μήτε νὰ φτειάσουν κ' αὐτοὶ τὸ ἔθνος τους. Τοὺς Ἀρβανῆτες ἑμεῖς τοὺς ἀγαποῦμε, εἶνε ἀδέρφια μας καὶ θέλουμε τὸ καλὸ τους, καὶ ἔχουμε ὅπως καὶ ἐκεῖνοι ἔχθρους τοὺς Σλάβους. Λοιπὸν πάντα ἀδελφικὰ μαζὺ τοὺς πρέπει νὰ ζοῦμε, μαζὺ νὰ πολεμοῦμε τοὺς Σλάβους.

Κοντὰ σ' αὐτοὺς ὅλους εἶνε καὶ οἱ Τούρκοι. Ὅριζον ἀκόμα τοὺς τόπους πού τοὺς ἔχουνε στὸ μάτι τὰ γειτονικὰ μεγάλα καὶ μικρὰ ἔθνη. Μὰ οἱ Τούρκοι εἶνε ξένοι καταχτητές, ἦρθαν καὶ θὰ φύγουν πάλι. Αὐτοὶ τοῦλάχιστο δὲ θέλουν νὰ δύνανται ποτε νὰ πάρουν τὴ θρησκείαν, τὴ γλῶσσαν, τὸν ἔθνημό μας. Ἐνῶ οἱ ἄλλοι λαοὶ πού μᾶς περιτριγυρίζουν καὶ τὸ θέλουν καὶ τὸ καταφέρνουν. Γι' αὐτὸ εἶνε καὶ πιὸ ἐπικίνδυνοι ἀπὸ τοὺς Τούρκους. Ἀλλὰ οἱ Τούρκοι δὲν ξέρουν νὰ φυλάξουν τὸ ἔθνος μας ἀπὸ τίς ἐπιβουλὰς τῶν τριγυρινῶν ἔθνων. Καὶ δυ-

στυχῶς οἱ Τούρκοι δὲν ξέρουν οὔτε νὰ κυβερνήσουν δίκαια τοὺς λαοὺς πού κατάχτησαν, καὶ γι' αὐτὸ ὅλοι ὅσοι ἔχουν νὰ κάμουνε μαζὺ τους, ἓνα μονάχα γυρεύουν, πῶς νὰ τοὺς ξεφορτωθοῦν μιὰν ὥρα ἀρχήτερα. Σεῖς οἱ σκληρωμένοι Ἑλληνες πού σὰς ἔρίζουν οἱ Τούρκοι, ξέρετε πόσο δυνατὴ εἶνε ἡ λαχτάρα σας γιὰ νὰ ξεσκαλωθῇτε ἀπὸ τὰ χέρια τους.

Οὔτε ἔγινε, οὔτε καὶ τώρα γίνεται ὅ,τι ἔπρεπε γιὰ νὰ ξεσκαλωθοῦν τὰ ἑλληνικὰ χρώματα καὶ νὰ ἐνωθῇ ὅλη ἡ Ἑλληνικὴ φυλὴ, νὰ κάμῃ ἓνα, μεγάλο, ἐλεύθερο καὶ δυνατό Ἑλληνικὸν κράτος. Ὅπως εἴπαμε κομματιασμένοι ἑμεῖς οἱ Ἑλληνες, μένουμε ἀδύνατοι, δὲ δουλεύουμε ὅλοι μαζὺ μ' ἓνα σκοπόν, δὲ πολεμοῦμε ὅπως ἔπρεπε τοὺς ἔχθρους μας. Κι' ὁμῶς καὶ καιρὸ εἴχαμε καὶ χρήματα δὲ μᾶς λείψανε γιὰ νὰ ἀγωνιστοῦμε νὰ καταφέρουμε τὴν ἐνωσὴν μας. Θὰ πῇ πῶς δὲν εἴμαστε ἀρκετὰ ἄνθρωποι, ἀρκετὰ ἀνεξάρτητοι γιὰ νὰ σηκώσουμε κεφάλι κατεπάνω στὸν Τούρκο. Κ' ἔχουμε χρέος νὰ γίνουμε ἄνθρωποι, γιὰτὶ γύρω μας εἶνε κίνδυνοι πού χρειάζονται ἄνθρωποι δυνατοί, ἀληθινοὶ Ἑλληνες, γιὰ νὰ τοὺς νικήσουν.

Ἄς πάρουμε πρῶτα ἐκείνους πού ἔχουν καὶ μποροῦν νὰ δώσουν χρήμα γιὰ τὸ κοινὸ καλόν. Ἀπ' αὐτοὺς πολλοὶ εἶνε φιλάργυροι, δὲ δίνουν ποτέ τους τίποτε οὔτε γιὰ τὴν ψυχὴ τῶν ἀποθαμμένων τους, — ἄλλοι τοκοποῦν τὰ χρήματά τους γιὰ δική τους διασκέδαση — ἄλλοι χαρίζουν χρήματα (δωρεῖς καὶ κληροδοτήματα) γιὰ τὸ ἔθνος τάχα — ἄλλοι μὲ τὰ χρήματά τους κάνουν ἐπιχειρήσεις γεωργικὰς, ἐμπορικὰς, ναυτικὰς, βιομηχανικὰς, πού δίνουνε δουλειὰ σὲ ἀναρίθμητα χέρια. Τὰ δύο τελευταῖα εἶδη εἶνε τὰ καλλίτερα. Ἄς κυττάσουμε ὡς τόσο μιὰ στιγμὴ ἐκείνους πού δίνουν γιὰ φιλανθρωπικὰ ἔργα. Τοὺς κοστίζει νὰ δίνουν καὶ νὰ μὴν ἀκούγεται τ' ὄνομά τους, καὶ ἴσως δίνουνε μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰκούγεται. Γι' αὐτὸ τοὺς ἀρέσουν τόσα τὰ χτίζετα πού φαίνονται ὅταν παντοπνῇ κ' ἀχάλαστα, καὶ μπορεῖ κανεὶς νὰ γράφει ἐπάνω μὲ χρυσὰ γράμματα τ' ὄνομά του. Καποτε δίνουν κ' ἅμα τοὺς τύχει κανένα δυστύχημα καὶ γυρεύουν νὰ βροῦνε συχώρησιν γι' ἀμαρτίες. Μὰ δὲ μᾶς μέλει τὸ πῶς καὶ γιὰτί δίνουν, φτάνει πού δίνουν καὶ δὲν εἶνε ὅταν ἄλλους, ταγκοῦνηδες. Ἀλλὰ πρέπει ἄλλο νὰ προσέχουμε, δηλαδὴ τὸ πού δίνουμε τὰ χρήματά μας. Δυστυχῶς οἱ πλοῦσιοί μας τὰ χρήματά τους τ' ἀφίνουν οἱ περισσότεροι σὲ νοσοκομεῖα καὶ λένε πῶς τ' ἀφίνουνε στὸ ἔθνος, σὰ νῆταν τὸ ἔθνος ἄρρωστο. Ὅπως πᾶμε, θὰ καταντήσῃ τὰ νοσοκομεῖα τοῦ ἔθνους νὰ ἔχουν τόσα κρεβάτια ὅσα κρεβάτια χρειάζεται γιὰ νὰ μπῇ σὲ κρεβάτια ὅλο τὸ ἔθνος, δηλαδὴ 10 ἐκατομμύρια ἄνθρωποι. Καὶ τότε πιά θὰ ἡσυχάσουν οἱ πλοῦσιοί μας ἢ θὰ ξενιτευτοῦν γιὰ νὰ μπερέσουν καὶ τὰ ἄλλα ἔθνη νὰ τάρρωσθήσουν καὶ νὰ τὰ χῶσουν σὲ κρεβάτια μὲσα. Ἀλήθεια ἡ φιλανθρωπία μας τελειωμὸ δὲν ἔχει!

Ὡς τόσο, ἀπ' αὐτὰ πού εἶπαμε παραπάνω, ἀπὸ τοὺς κινδύνους τοῦ ἔθνους, καταλαβαίνετε, πιστεῶ, καὶ μονάχοι σας, πού θὰ ἦταν καλλίτερα νὰ μαζεῦονταν καὶ νὰ πῆγαιναν τὰ χρήματά μας. Γιὰ νὰ τὸ δῇτε ὁμῶς πιὸ ἔκστερα, σὰς τὰ βάζω κάτω ἓνα ἓνα τὰ ἔργα πού μποροῦν καὶ πρέπει νὰ γίνουν μὲ τὰ χρήματά μας καὶ μὲ τὴν ἐνέργειά μας.

Α') Χρειάζεται ν' ἀγοράζουμε τοιφλίκια στὰ ὑπόδοια μέρη καὶ νὰ βάζουμε δικούς μας χωριάτες νὰ τὰ δουλεύουν, νὰ βγάζουν τὸ ψωμί τους καὶ νὰ κερδίζουν κιόλας. Τὰ μέρη αὐτὰ εἶνε πλούσια γιὰτὶ καὶ τὸ χῶμα εἶνε καλόν, καὶ δάση βρίσκονται καὶ βουνά, καὶ νερὰ πολλὰ τρεχάμενα καὶ στεκάμενα, καὶ ἔτσι μπορεῖ τὸ χρήμα νὰ βγάλει κ' ἄλλες δουλειὰς στὴ μέση, χημνητροφία, βιομηχανία καὶ μεταλλουργία (χάλυξ, ὕψαματα μάλλινα καὶ μετα-

ζωτά, νήματα, τυριά, βουτύρατα, κρασιά, ψάρια, ζάχαρη, γυαλί, μάρμαρα κλ.). Έτσι και τα χώματα τα ελληνικά θα μένουν σ' ελληνικά χέρια και ο λαός θα βρίσκει καλή δουλειά και θα γλυκαίνεται και θα μνησκει στον τόπο του και θα πληθαίνει και θα πλουταίνει χωρίς να πηγαίνει σε ξένους τόπους για ν' έβρει καλλίτερα.

Β') Το ίδιο να κάνουμε και στο ελεύθερο βασίλειο. Να γίνουν μεγάλες επιχειρήσεις, γεωργικές, βιομηχανικές, εμπορικές, ναυτικές. Η Θεσσαλία μπορεί να θρέψει χιλιάδες ανθρώπους ακόμη. Έχει όμως ανάγκη υδραυλικά έργα για να γίνει καλλίτερη και σιγουρότερη ή καλλιέργεια και ή έσοδιά. Είμαστε ναυτικό έθνος και όμως μιά ατμοπλοϊκή εταιρία της προκοπής για επιβάτες από την Αθήνα στην Πόλη, στη Θεσσαλονίκη και στη Σμύρνη δεν υπάρχει. Και μεταλλεία άπειρα έχει ο τόπος μας, και πόσα άλλα. Πρέπει να βρίσκει δουλειά ο λαός. Ο τόπος μας έχει να μάς θρέψει, έννοια σας, φτάνει να ξέρουμε ν' ανιχνεύουμε δουλειές, και τότε θα βρίσκουμε γλύκα στον τόπο μας.

Γ') Σά θέλει κανείς και καλὰ να χτίσει και χτίρια για να μείνει τ' όνομά του άθάνατο, ως χτίσει στρατώνες και αποθήκες, υδραγωγεία, γεφύρια, ως φρειάς, δρόμους και σιδηροδρόμους, ως ναυπηγήσει πολεμικά καράβια. Οχ πῆτε, γιατί να μη χτίσει και σχολεία. Μά γι' αυτό θα μιλήσουμε άμεσα παρακάτω.

Δ') Σκολειά στην Ελλάδα δε χρειαζόμαστε, έχουμε αρκετά, και δημοτικά και γυμνάσια και πανεπιστήμιο. Τα γυμνάσια στην Ελλάδα είνε πάρα πολλά μάλιστα. Να ήταν τρόπος να έδιναν οι πλούσιοι μας χρήματα για να κλειστούνε μερικά. Γιατί τα γυμνάσια βγαίνουν άνθρωποι όχι της δουλειάς, μά χροσμέρηδες και άκαμάτες που γυρεύουν θέσες. Κ' οι τέτοιοι άνθρωποι είνε ψώρα σ' έναν τόπο. — Και μολονότι το πανεπιστήμιο που έχουμε, κι' αυτό πολύ μάς πέφτει, βρέθηκε κάποιος πλούσιος να μάς φτειάσει και δεύτερο. Κρίμα στα χρήματα!

Σκολειά χρειαζόμαστε άλλου. Σκολειά—όχι με χτίρια μεγαλόπρεπα, παρὰ απλά, παστρικά και άεργα—όχι γυμνάσια, παρὰ δημοτικά σχολεία γι' αγόρια και για κορίτσια και νηπιαγωγεία—όχι με πολλούς δασκάλους και δασκάλες, παρὰ μ' ένα, δυό ή τρείς το πολύ, μά καλούς, καλοπληρωμένους, να αγαπούνε τα παιδιά και τη δουλειά τους, και να ξέρουν τί περιμένει το έθνος απ' αυτούς και από τα σχολεία του—τέτοια σχολεία χρειάζονται στην Τουρκία (στην Ανατολή και στη Ρούμελη) και μάλιστα εκεί που δε μιλούν ακόμα οι Έλληνες καλὰ τα ελληνικά, παρὰ άνακατώνουν και τούρκικα και σλαβικά.

Ε') Χρήματα χρειάζεται και ο στρατός και ο στόλος.

Να λοιπόν που μπορούσαν να πηγαίνουν κάμποσα χρήματά μας. Γιατί, σημειώστε το καλά, δε μιλούμε μονάχα στους πλούσιους, μιλούμε σ' όλους, και σε κείνους που μόνο μιά δεκάρα μπορούν για το γενικό καλό να χαρίσουν το χρόνο. Όλοι μας έχουμε χρέος να βοηθήσουμε για να αγοράζονται και να δουλεύονται τσιφλίκια και χωράφια, να γίνονται σχολεία εκεί που χρειάζονται, να βρίσκεται πάντα έτοιμος και καλογυμνασμένος ο στρατός και ο στόλος, να δουλεύεται το χώμα το ελληνικό όσο μπορεί περισσότερο και καλλίτερα, και ούτε μιά σπιθαμή γῆς να μη μείνει άνόργωτη.

Πλούτος δεν είνε το χρήμα. Πλούτος είνε ή δουλειά. Ποτέ δεν είμαστε φτωχοί όσο μπορούμε και δουλεύουμε. Και πρέπει πρώτ' απ' όλα να δουλεύουμε στον τόπο μας και να τον καλοδουλεύουμε τον

τόπο μας σαν κάτι που το άγκαπούμε περισσότερο από κάθε άλλο πράμα. Πρέπει να καταλάβουμε μικρά και μεγάλοι, πλούσιοι και φτωχοί, πως το ξενίτεμα δεν είνε καλό πράμα, όσο εμεινε άδούλευτος ο τόπος μας και το έθνος μας δεν έγινε δυνατό και μεγάλο για να μπορεί να ζήσει δίχως τη βοήθεια όλων των παιδιών του. Μας χρειάζεται σιμά της ή πατρίδα, να μάς έχει στο χέρι. Δεν είνε σωστό να της ξεφεύγουμε. Έπειτα καθώς είπαμε, τα ελληνικά τα χώματα μπορούν να μάς θρέψουν, είνε λογής λογής και τα περισσότερα πλουτοφόρα. Αντί να πηγαίνουμε στην Αμερική και στην Αφρική, μπορούμε, όσοι δεν είμαστε εύχαριστημένοι με τη δουλειά στον τόπο μας, να πηγαίνουμε σ' άλλους ελληνικούς τόπους και όχι στην ξενιτιά. Όλη ή ελληνική γῆ θέλει δουλειά γερό. Τῆς λείπουν τα χέρια γιατί τα παιδιά της την αφήνουν και φεύγουν, και γιατί τα ελληνικά κεφάλαια μένουν τα περισσότερα νεκρά. Αν εξακολουθήσει να γίνεται αυτό, θάβρουνε σίγουρα, σήμερα αύριο, ξένοι να έκμεταλλευθούν τον τόπο μας. Κυττάξτε, άρχισε να γίνεται αυτό που λέμε. Οι Γερμανοί με τα όλα τους σαν άκρίδες, έπεσαν στη Μικρασία. Αφού οι ξένοι έρχονται να δουλέψουνε στον τόπο μας, θα πῆ πως ο τόπος μας έχει άζια, και πλούτο, και δουλιὰ για να θρέψει πολλούς ανθρώπους.

Πρέπει να καταλάβουμε και τουτο· πως χρέος μας άπαράβατο είνε να κάνουμε όλοι μας το στρατιωτικό μας, για να είμαστε γυμνασμένοι κ' έτοιμοι για κάθε άγώνα και πρό πάντων για τον άγώνα που πρέπει ν' άρχισή για την ένωση της φυλής.

Και τους φόρους έχουμε χρέος να τους πληρώνουμε ταχτικά, οι ελεύθεροι Έλληνες, όπως οι σκλαβωμένοι τις συνεισφορές τους για το στρατό και το στόλο.

Λέμε πως το έθνος μας είνε φτωχό και χρήματα δεν έχει για να πορεύεται και να κάμει και τους μεγάλους του σκοπούς. Κι' όμως το έθνος μας θα είνε πλούσιο αν τα παιδιά του όλα είνε γερά και της δουλειάς, αν δε βαρυνονται τον κόπο, αν δουλεύουν και κερδίζουν, αν κάνουν πρόθυμα το στρατιωτικό τους, και αν πληρώνουν τα δασίματα που τους ζητεί το έθνος για να προκόψει κι' αυτό το ίδιο και το κάθε άτομο.

Φτωχοί και πλούσιοι, μικροί και μεγάλοι, όλοι μας, αυτά να έχουμε στο νου, κι' αυτά να τα κάνουμε πράξη, κ' ή προκοπή θάβρῃ μονάχη της.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Εθνικές φαγάνες — Ένα άρθρο του Πέτρου Βασιλικού στον «Εργάτη» — Το λασπωμένο σπαθί — Ο κ. Φλυάρετος.

ΟΙ ΕΘΝΙΚΕΣ φαγάνες, οι άχόρταγες, ξερογλείφονται να καταδροχτίσουν κι άλλες χιλιαδούλες, άφοι οι ήμεριδες (άλλες εθνικές σουπιές κι αυτές) μάς τελαλούνε μέρες τώρα πως την άλλη βδομάδα τελιώνει τις δουλιές της (τις δουλιές της ! !) ή Βουλὴ και σε λίγο θα μάς ξανακοιπάσει σ' έκτακτον σύνοδο. Δηλ. ή Κυβέρνηση για να καλοπιάσει τους βουλευτάδες νάν της ψηφίσουνε μερικά νομοθέδια, τους έταξε πως θάν τους φέρει σ' έκτακτον σύνοδο, δίνοντας στον καθένα τους από χίλιες δραχμούλες για βουλευτική αποζημίωση.

Στα καλά καθούμενα, δίχως κανένα λόγο, θα πεταχτούνε στο βορβοροθάλο της Βουλῆς τόσες χιλιάδες ! Ας τάκούσουν αυτά μερικοί κλίθιοι Ρωμιοί του Έξωτερικού πουχουν ακόμα την άνοησία να στέλνουν παράδες για στόλους και για στρατούς και οι παράδες αυτοί να κλέφτονται τόσο άδιδαντροπα από τους βουλευτάδες.

Τίποτ' άλλο.

Ο «ΕΡΓΑΤΗΣ» του Βόλου προκόβει. Τώρα μεγάλωσε και το σκῆμα του· κ' έτσι δώ κι άμπρός ή Αλήθεια θακούγεται πλατύτερα από τις εύρύχωρες πιά στηλές του. Στο πρώτο μεγαλόσκημο φύλλο του δημοσιεύεται ένα άρθρο γενναίο του συνεργάτη μας Πέτρου Βασιλικού, ένα βρόντοφωνο σάλπισμα στο λαό, ένα ολόθερμο χαϊρέτισμα στην ξυπνημένη άργατιά του Βόλου. Ο «Εργάτης» πρέπει το άρθρο του Βασιλικού νάν το ξανατυπώσει χωριστά σε χιλιάδες φυλλάδια και νάν το σκορπίσει σ' όλες τις λαϊκές τάξεις, γιατί είν' άδύνατο με τα χροσά και πανετικά λόγια του Βασιλικού να μη συγκινηθεί κανείς, όσο μουδιασμένο κι αν έχει το μυαλό του κι όσο ναρκωμένη κι ε νιώθει την ψυχή του. Νά κ' ένα κομμάτι από το περίφημο το άρθρο.

«Ντροπή σου, Έλληνική λαί, εσύ που όχι μονάχα πινέσαι για τη φυσική σου εξυπνάδα, μά έχεις και στο χέρι σου τα όπλα του ξεσκαλωμού σου. Λίγοι λαοί έχουν την εύτυχία σου κι ως είναι μορφωμένοι πιά πολύ από σένα κι ως είναι ξυπνημένοι κι αγωνίζονται για το λευτερωμό τους από την ύλική σκλαβιά ζαχάνικα και καιρούς προτήτερα από σένα. Αυτά τα όπλα σου είναι ή ψήφος σου, τα συνταγματικά σου δικαιώματα κ' οι λευτεριές σου. Ο ψήφος σου όμως είνε στα χέρια σου μέσο να σ' εξαπατούν οι άρχοντες κι όχτροί σου. Μά μάς που του παίρνουν τις λευτεριές σου, σου πατούν και τα συνταγματικά σου δικαιώματα, χωρίς νάν το καταλαβαίνεις. Αν εξακολουθείς να κοιμάσαι έτσι, θάβρῃ μιά μέρα που θα τρέψει έξαφνα τα μάτια σου, βλέποντας πως είσαι ντίπ και ντίπ ήλυσωμένος, κάτω από τη φτέρνα δεσποτικής βραχίς. που το σφίξιμα της θηλιάς της γύρω στο λαιμό σου ούτε καν το φαντάζεσαι τί πράμα θάνα. Ξύπνα, αργία ρομιέ, εργάτη Έλληνα άναστέσου, μέτρησε τον κίντυνο που σε φοβερίζει. Ας γίνει ο ψήφος σου στα χέρια σου μέσο χειραφέτησής σου και λευτερωμού από τη σκλαβιά σου».

Τέτια λόγια νάκούει συχνά ο λαός, τέτια φωτισμένα και μεγαλόψυχα άδέρφια να νιώσει πλάι του, και γλήγορα θα δούμε το μεγάλο θάμα του εθνικού ξαναγεννημού.

ΕΞΕΣΗΚΩΝΟΥΜΕ από την «Εστία» της περασμένης Τρίτης το ακόλουθο παραγράφια (σελ. 4, στήλη 2).

«Κατά την χθεσινήν παρουσίασιν των Άρχων το μάτι του Βασιλέως έπεσε στο ξίφος ενός άνωτέρου αξιωματικού.

— «Παῖδες ἤλθατε ; » ήρώτησεν ο Βασιλεύς.

— «Ο άνώτερος αξιωματικός, μη γνωρίζων πού νάπο δώση την προφητείαν αυτήν τοι Άνακτος, έμίσσησεν όλίγον τα λόγια του.

— «Μάλιστα, Μεγαλειότατε... Κάθηναι εδώ πλησίον καί...»

— «Φαίνεται άλλως τε από το ξίφος σας που έχει λάσπες κάτω κάτω...»

Αυτό είναι χαρακτηριστικώτατο, γιατί αποδείχνει πως μόνο κάτω κάτω τα σπαθιά κοιτάζουμε αν είναι λασπωμένα και δε φροντίζουμε να δούμε μήπως είναι και τίποτ' άλλο λασπωμένο γύρω μας.

Ο ΓΝΩΣΤΟΣ αερολόγος κ. Γ. Φιλάρτος, άλλοτε βουλευτής και δημοκράτης και κατόπιν Υπουργός της Δικαιοσύνης και συντηρητικώτατος, τώρα τώρα μάλιστα και φωτοφάγος τρικουβερτος, ξαναγύρισε φαίνεται στις παλιές του αγάπες και μάς ξεφούρνισε το «Ριζοσπάστη» — τόσο ριζοσπάστη που από το πρώτο πρώτο φύλλο του φωνάζει πως ή κ. Κυριακούλης Μαυρομιχάλης έκκαμε «εθνική επερώτηση» στη Βουλὴ κ' έβρισε την εθνική γλώσσα ! !

Ο κ. Φλυάρετος μάς έχει συνειδέσει από τέτιες ανούσιες φλυαρίες και γι' αυτό καθόλου δεν ξαφνιάζομαστε, όπως κι ε μάς τις παρουσιάζει, είτε με ριζοσπαστικό σκούφο είτε με μοναρχικό τρικαντό.

ΣΕ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΟ ΒΟΥΛΕΥΤΗ

Τη γλώσσα για σταφίδα πέρασες,
δεν έκανες νισάφι ως που ξέρασες.

Βαρλέντης